

Stanisław Szczurek

II Konferencja Adwokatury Czeskiej

Palestra 17/1(181), 112-126

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prócz prezydium organem Federacji jest plenum, które składa się z jednakowej liczby przedstawicieli wszystkich izb. Do zakresu działania plenum należy rozpatrywanie spraw mających znaczenie dla wszystkich izb oraz dla całości adwokatury Jugosławii. Plenum zbiera się na podstawie decyzji Prezydium Federacji lub na żądanie co najmniej trzech izb-członków.

Federacja ulega rozwiązaniu na podstawie decyzji co najmniej połowy izb-członków.

Federacja jako dobrowolna organizacja izb została utworzona dopiero 25 czerwca 1972 r. Do tego czasu działała jako obowiązkowa organizacja izb od 1930 r.

Ten krótki przegląd struktury organizacyjnej i rozwoju adwokatury jugosłowiańskiej wykazuje stały rozwój i coraz pełniejszą afirmację adwokatury jako części składowej, nierozzerwalnie związanej z ustrojem prawnopañstwowym Jugosławii.

Warto podać, że adwokatura jugosłowiańska jest członkiem Międzynarodowej Unii Adwokatów od chwili jej założenia, że w ciągu przeszło czterdziestu lat brała żywy udział w pracach Międzynarodowej Unii Adwokatów, czego najlepszym dowodem jest fakt, że piątym z kolei jej prezesem był adwokat jugosłowiański, że Kongres Adwokatów Unii Międzynarodowej odbył się w Jugosławii w 1933 roku, a później kilkakrotnie odbywały się w Jugosławii posiedzenia Biura i Rady Międzynarodowej Unii Adwokatów. Również obecnie Jugosławia ma swego przedstawiciela we władzach Międzynarodowej Unii, jednym bowiem z jej wiceprezesów jest adwokat jugosłowiański.

(Tłum. Halina Kalita)

2.

II Konferencja Adwokatury Czeskiej

W pierwszym i drugim zeszycie z r. 1972 kwartalnika adwokatury czeskiej i słowackiej „Biulletin advokacie”, który stanowi kontynuację czasopisma „Zprávy advokacie”, opublikowane zostało obszernie sprawozdanie z II Konferencji Adwokatury Czeskiej, jaka się odbyła w Pradze w dniach 7 i 8 grudnia 1971 roku.

Materiały tej konferencji, przedstawione z konieczności w skrócie, referaty przedstawicieli Centrali Adwokatury Czeskiej obrazujące miniony okres 20-lecia nowej adwokatury, wypowiedzi w dyskusji oraz uchwały końcowe mogą być interesującym materiałem porównawczym dla polskiego czytelnika. Można postawić tezę, że okres od r. 1952 do r. 1972 wykazuje dla obu adwokatów, tj. czeskiej i polskiej, wiele analogii w zakresie ich rozwoju, ich instytucji, ich pozytywów i negatywów tego czasu, jak również w zakresie programu, jaki zakreślają sobie na przyszłość adwokatury obu bratnich krajów.

W wystąpieniu wprowadzającym sekretarz Centrali Adwokatury Czeskiej dr P a c a k stwierdził, że 20 lat funkcjonowania nowej adwokatury czeskiej i słowackiej udowodniło, iż adwokatura, jako gwarant praworządności i istotny czynnik kształtowania zasad socjalistycznego współ-

życia oraz gruntowania świadomości prawnej społeczeństwa, zdobyła sobie należytą pozycję i uznanie. Wniosek ten nie jest bynajmniej truizmem. Trzeba było dużego wysiłku ze strony postępowej adwokatury, aby nie tylko wywalczyć niezbędny dla niej autorytet, ale i przeobrazić świadomość adwokatów oraz stworzyć warunki do wychowania nowej generacji adwokackiej.

Pierwsza ustawa o ustroju adwokatury czechosłowackiej (obecnie wyodrębniono organizacyjnie adwokatów czeską i adwokatów słowacką) weszła w życie 1.I.1949 r. W myśl przepisów tej ustawy adwokaci mogli wykonywać swoje obowiązki w zrzeszeniach. Formalnie zatem powiązano adwokatów w zespoły, ale pracę wykonywali oni nadal w swoich kancelariach. Liczba adwokatów w tym okresie znacznie zmalała bądź przez administracyjne skreślanie z listy adwokackiej, bądź przez posunięcia weryfikacyjne. Niemniej jednak datę 1.I.1949 r. można uznać za początek uspołecznienia adwokatury czechosłowackiej.

Okres początkowy zaznaczył się specyficznym ustosunkowaniem się do zadań i roli adwokatury. W świadomości niektórych państwowych i politycznych instancji powstał nawet pogląd, że adwokatura w warunkach ustroju socjalistycznego jest kapitalistycznym przeżytkiem, dla którego w istocie nie ma miejsca w państwie socjalistycznym.

Ustawą z 1951 r. powołano do życia poradnie adwokackie jako adwokackie kolektywy zawodowe, mające osobowość prawną. Nadzór nad funkcjonowaniem poradni sprawować miała — według założeń ustawy — Centrala poradni adwokackich. Ustawa ta w zasadzie ukształtowała obecne formy wykonywania zawodu: stworzyła dwustopniową demokratyczną organizację adwokatury, zapewniła ekonomiczne podstawy działalności adwokatów, określiła granice i określiła formy nadzoru ze strony właściwego ministerstwa.

Okres od 1951 r. do 1955 r. można nazwać okresem okrzepnięcia nowej formy wykonywania zawodu adwokata. Mimo jednak takich zasadniczych zmian nie podążała za nimi świadomość organów urzędowych i społecznych. „Nie godziło się o sprawach adwokatów ani pisać w prasie, ani mówić w radiu”.

Takie nastawienie opóźniało — rzecz jasna — prawidłowy rozwój adwokatury. Dopyły młodego narybku wyraźnie się zmniejszyły, ówczesne zarobki adwokatów, w porównaniu z zarobkami innych zawodów prawniczych, były żenująco niskie. Wielu adwokatów zaczęło patrzeć sceptycznie na perspektywy adwokatury, ale było sporo i takich, którzy niezłomnie wykonywali swoje obowiązki zawodowe i organizacyjne w przekonaniu, że adwokatura sama dopracuje się należytej jej pozycji i zyska wysoki autorytet, a błędne przekonania ulegną zmianie.

Organa kierownicze adwokatury czechosłowackiej miały świadomość tego, że nie wystarczy tu sama praca zawodowa, że jedynie polityczna aktywność adwokatury w połączeniu z sumienną pracą każdego adwokata przyniesie spodziewane rezultaty. Położono nacisk na szkolenie polityczne i zawodowe oraz na wychowanie młodych kadr, zwłaszcza zaś na pogłębianie kolektywności działania poradni.

Ten rzetelny wysiłek adwokatury czechosłowackiej w latach 1956—1958 przyniósł spodziewane owoce: odbudowano autorytet adwokatury. Konieczne warunki do tej pozytywnej zmiany stworzyły uchwały XI

Zjazdu Komunistycznej Partii Czechosłowacji z 1958 r., uchwały KC KPCz z grudnia 1960 r. o umacnianiu socjalistycznego prawa, uchwały XII Zjazdu KPCz, uchwały Prezydium KC KPCz dotyczące roli prawa, praworządności i świadomości prawnej społeczeństwa czechosłowackiego. W realizacji zadań w dziedzinie umacniania prawa i pogłębiania świadomości prawnej społeczeństwa, nakreślonych tymi dokumentami, poważną rolę miała odegrać właśnie adwokatura. Ugruntowanie praw obywatelskich, wprowadzenie nowych instytucji prawa karnego w aspekcie gwarancji obywatelskich, rozszerzenie uprawnień obrony w toku śledztwa — oto dziedziny, w których miała działać adwokatura w ramach socjalistycznego ustroju państwowego i społecznego.

Drugim czynnikiem, który wzmocnił wydatnie pozycję adwokatury, było sięgnięcie do bogatych doświadczeń zawodowych i umiejętności adwokatury w dziele tworzenia prawa. Delegaci adwokatury, mający opinię wybitnych specjalistów w danych dziedzinach prawa, włączani byli do prac legislacyjnych w komisjach prawnych Ministerstwa Sprawiedliwości, Zgromadzenia Narodowego i in. Ten udział adwokatów w opracowywaniu projektów ustaw był niemały. Komentarze adwokackie, reprezentujące wysoki poziom wiedzy prawniczej, ogłaszane były w czasopiśmie „Zprawy advokacie”.

Dr Pacak w swoim referacie wskazał także na znaczenie, jakie dla kształtowania nowego poglądu na adwokaturę od roku 1963 miał bezpośredni kontakt partyjny między adwokaturą czechosłowacką a Komitetem Centralnym KPCz. Do tego czasu bezpośredni nadzór administracyjny, a także polityczny nad adwokaturą sprawowany był tylko przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Od roku 1963 w posiedzeniach kierownictwa Centrali Adwokatury Czechosłowackiej (obecnie: Czeskiej i Słowackiej) uczestniczył pracownik KC KPCz, delegat zaś Centrali stał się członkiem komisji prawnej KC KPCz.

Problemy adwokatury, jej położenie i perspektywy rozwojowe znalazły się z czasem na porządku dziennym kolegium Ministerstwa Sprawiedliwości (którego członkiem był także przewodniczący Centrali Adwokatury Czechosłowackiej), komisji prawnej Zgromadzenia Narodowego i komisji prawnej KC KPCz. Wiosną 1960 r. zreformowano organizację adwokatury przez utworzenie okręgowych zrzeszeń, które przejęły na siebie przeważną część administracyjnych obowiązków poradni w dziedzinie organizacyjnej i kadrowej, przez co zrzeszenia te stały się ważnym ogniwem centralizmu demokratycznego w adwokataturze. Zaletą tej reformy było również to, że umożliwiła ona włączenie adwokatury w działalność okręgowych ogniw państwowych i partyjnych, natomiast podstawowa komórka zawodowa, tj. poradnia, zwolniona została od nadmiaru obowiązków administracyjnych.

Adwokatura jako organizacja zawodowa miała wówczas przed sobą trudne zadanie. Stały spadek liczby czynnych adwokatów, znikomy dopływ nowych kadr oraz nie rozwiązane sprawy bytowe — oto przykładowo biorąc kilka z podstawowych bolączek tego czasu. Dopiero w roku 1965 udało się zanotować pewną poprawę: zahamowano spadek liczby adwokatów i uzyskano zwiększenie limitu aplikantów adwokackich. Ale mimo to sytuacja w dziedzinie kadrowej jest nadal trudna.

Konferencja adwokatury mogła już stwierdzić w roku 1967 w swej

uchwale, że podjęto szereg konkretnych kroków dla umożliwienia adwokataturze zwiększenia aktywności i dla ugruntowania jej pozycji w państwie i społeczeństwie oraz że skonstatowano pozytywne wyniki w dziedzinie przestrzegania prawa i w świadomości prawnej obywateli. Nieprzewidziany rozwój wypadków po styczniu 1968 r. utrudnił jednak pełną realizację tego programu. Godne jest zaznaczenia — stwierdził adw. dr Pacak — że ze strony adwokatów nigdzie nie doszło do ataków na działaczy KPCz i że nie podniosły się głosy przeciwko nowej organizacji adwokatury. Przełom, jaki się dokonał w minionych 20 latach w świadomości ogółu adwokatów, zaznaczył się wyraźnie w tych trudnych dniach. Pojedyncze wystąpienia związane z wydarzeniami sierpniowymi 1968 roku ograniczyły się do prezentowania indywidualnych poglądów. Z uchwał organów adwokatury czeskiej i słowackiej z lat 1970—1971 wynika jednoznacznie poparcie dla nowego kierownictwa partyjnego oraz włączenie się adwokatury do akcji konsolidującej społeczeństwo czeskie i słowackie wokół KPCz.

Dwadzieścia ostatnich lat przyniosło adwokataturze czechosłowackiej widoczną pozycję w społeczności adwokackiej obozu socjalizmu. Palestra czeska była pierwsza, która zorganizowała międzynarodowe seminarium na temat „Pozycja czechosłowackiej adwokatury w społeczeństwie socjalistycznym”. Seminarium to, propagujące osiągnięcia socjalistycznego porządku prawnego, umożliwiło wymianę doświadczeń między adwokatami krajów socjalistycznych. W seminarium wzięły udział delegacje: radziecka, węgierska, bułgarska, polska, NRD oraz goście-adwokaci członkowie partii komunistycznych z Francji, Austrii i Grecji. Seminarium przyczyniło się także do spopularyzowania w państwach kapitalistycznych socjalistycznych doświadczeń w budowaniu porządku prawnego.

Było to pierwsze, szerokie zetknięcie się socjalistycznych adwokatów i pierwszy krok na drodze do organizowania takich spotkań z wzajemną wymianą doświadczeń. Za sukces poczytuje sobie adwokatura czechosłowacka tę cenną inicjatywę, przyjętą entuzjastycznie przez adwokataturę wszystkich krajów socjalistycznych. Pokłosem seminarium był bezpośredni kontakt z adwokataturą radziecką i węgierską, z tą też zawarto porozumienie o stałej wymianie doświadczeń i publikacji. W roku 1970 odwiedziła CSRS liczna delegacja adwokatury WRL, a w roku 1971 — PRL.

Wypowiedzi uczestników seminarium oraz przedstawiciele administracji czechosłowackiej jednolicie wyrażały życzenia, żeby spotkania takie odbywały się we wszystkich krajach socjalistycznych oraz żeby na warsztat swój wzięły zagadnienia politycznego, fachowego i etycznego przygotowania adwokata do wykonywania zawodu w krajach socjalistycznych.

Kończąc dr Pacak oświadczył: „Na minione 20 lat adwokatury w Czechosłowacji można spojrzeć z dumą: starsi — z racji wkładu, jaki wnieśli dla przeobrażenia adwokatury w duchu socjalistycznych reform; młodzi, którzy nie znają początkowych trudności — z powodu pełnego włączenia się w nurt przemian. Wielkie uznanie należy się też pracownikom administracyjnym adwokatury, którzy sumienną pracą przyczynili się do jej osiągnięć. Choć nie bez trudności, potknięć i niedostatków —

adwokatura czechosłowacka budowała konsekwentnie swój obecny kształt, odpowiadający wymaganiom socjalistycznego budownictwa”.

W dyskusji delegaci na II Konferencję Adwokatury Czeskiej poruszyli szereg zagadnień, nieobcych i naszej, polskiej adwokaturze. Jak się wydaje, nadal centralnym problemem czeskiej adwokatury jest przygotowanie nowych kadr. Wprawdzie w warunkach rozwojowych adwokatury polskiej po roku 1950 nie odnotowano widocznego kryzysu kadrowego, niemniej jednak był czas, kiedy zainteresowanie młodzieży zawodem adwokackim nieco przygasło, a poza tym nadal dopływ kadr nie zapewnia mimo to pełnowartościowego odmłodzenia adwokatury w PRL. Czescy koledzy, przebrnąwszy przez wszystkie trudności, mogą stwierdzić, że adwokatura stała się znów zawodem, który może dać pełną satysfakcję osobistą, a stosunki pracownicze w poradniach nabrały walorów socjalistycznego współzycia i współdziałania.

Interesujące było wystąpienie adw. dr A. Sulcovej, która starała się odpowiedzieć na pytanie: jak, patrząc oczyma kobiety, ocenić można minione 20 lat?, co kobietę-adwokata w CSRS „cieszy” a co „smuci”? Do poradni adwokackich wstąpiły kobiety w atmosferze twardego równouprawnienia, a więc z wymaganiem pełnego fachowego i politycznego przygotowania oraz zarobienia na siebie. Nie było to łatwe. Adwokat w swoim kontakcie z klientem zdany jest w istocie wyłącznie na siebie, na swoją wiedzę, doświadczenie i umiejętność postępowania z ludźmi. To prawda, że o wyszkolenie adwokata troszczą się wszystkie organa adwokatury, ale swoją pozycję, swój osobisty prestiż wypracować można jedynie przez twardą, rzetelną pracę. Dla kobiet droga ta jest jeszcze dłuższa i trudniejsza. Trudniejsza dlatego, że przypada zwykle na okres życia, w którym i w jej świecie osobistym mnożą się obowiązki, a połączenie ich nie jest łatwe. Doświadczenie codzienne uczy, jak twarde bywa równouprawnienie w trudnym zawodzie adwokackim. Dopiero w okresie późniejszym zawód adwokata staje się dla kobiety jej własnym, a czynnik kobiecy dla adwokatury — pożądany i cenny. Wrodzone zalety kobiece (pracowitość, upór, wyobraźnia uczuciowa, wrażliwość) mogą być rozwijane z pożytkiem w adwokaturze, natomiast inne, raczej niepozytywne właściwości natury kobiecej mogą być skutecznie szlifowane w codziennym obcowaniu z kolegami-adwokatami. Nieustanna konfrontacja własnych trosk z troskami innych pozwala z właściwych pozycji spojrzeć na bliskich i chroni skutecznie przed zawrotem głowy od sukcesów (nb. w żadnym innym zawodzie sukcesy tak nie przeplatają się z klęskami jak w zawodzie adwokackim). „Ale — powiedziała dr A. Sulcova — najwyższą cenę sobie to, że wyrobiłam w sobie poczucie humoru. Zdrowy humor — oto środek, który ułatwia przebrnięcie przez codzienne zmartwienia i kłopoty zawodowe. Bez niego adwokat obejść się nie może. Na szczęście, adwokaci okazują duże poczucie humoru i pomagają nam widzieć nasze kobiece tragedie we właściwych wymiarach”.

Dla kobiet w adwokaturze jest pracy dużo. 30% ogółu spraw to rozwody, sprawy opiekuńcze i poradnictwo rodzinne, gdzie jedną ze stron jest zawsze kobieta, i to zwykle w trudnej sytuacji życiowej. Często potrzebuje bardziej pomocy ludzkiej aniżeli prawnej, tego zaś oczekiwać może jedynie od kobiety. W dziedzinie prawa karnego szczególną uwagę poświęca się sprawom przestępczości młodzieży. A tu kobieta jest wy-

jątkowo predestynowana do świadczenia właściwej pomocy prawnej. To samo odnosi się do spraw z zakresu prawa pracy.

Przed 20 laty w poradniach praskich pracowało 20 kobiet, obecnie zaś brakuje w adwokaturze w CSRS całej generacji kobiet-adwokatów. 84 kobiety w całej adwokaturze — to zaledwie 14% jej składu osobowego; nieco więcej jest aplikantek, bo 34%. Z 84 adwokatów-kobiet tylko 4 czynne są w organach adwokatury. Należałoby sobie życzyć, aby do adwokatury czeskiej napłynęło więcej aktywnych, chętnych do działalności organizacyjnej prawniczek.

Wypowiedź dr Sulcovej była szczerą i jest godną analizy. Interesujące byłoby wiedzieć, jaki jest obecny stan w tej dziedzinie w adwokaturze polskiej.

W dyskusji prezentowano jeszcze poglądy na kwestię specjalizacji, wysuwając ciekawy postulat, aby specjalistów przygotowywać już od chwili aplikacji ze zwróceniem szczególnej uwagi na znajomość co najmniej 2 języków obcych. Inni dyskutanci zajmowali się procesami rozwojowymi adwokatury w CSRS w minionym 20-leciu.

W drugim dniu obrad (8 grudnia 1971 r.) sprawozdanie z działalności Rady Centrali Czeskiej Adwokatury wygłosił jej przewodniczący adw. dr Z. H r a z d i r a. Zajął się on specyfiką drogi rozwojowej adwokatury w CSRS w przeszłości oraz jej zadaniami na przyszłość.

W roku 1967 przedstawiono Komitetowi Centralnemu KPCz, Ministerstwu Sprawiedliwości CSRS i Zgromadzeniu Narodowemu „Referat o społecznej funkcji, problemach i perspektywach adwokatury czechosłowackiej”. Specyfiką pracy adwokata jest to, że przeważnie występuje on w obronie praw jednostki. Stąd łatwo ześliznąć się na manowce niemarksistowskiego pojmowania roli i znaczenia tej jednostki ze szkodą dla społeczeństwa. W okresie kryzysu 1968 r. adwokatura ustrzegła się od tego niebezpieczeństwa. Nie doszło do wystąpień antysocjalistycznych ani antyradzieckich.

W drugiej połowie 1969 r., po krótkim okresie „samoobrony interesów adwokatury”, rozpoczął się proces jej konsolidacji. Zainicjowano prace nad dogłębnym zbadaniem przyczyn kryzysu w latach minionych w adwokaturze, powzięto szereg uchwał w sprawie doskonalenia pracy zawodowej, ideowo-politycznej, dokonano też ważnych posunięć w zakresie zagadnień bytowych. Na początku 1970 r. zorganizowano z pomocą lektora KC KPCz seminarium dla wytypowanych adwokatów na temat: „Zagadnienia proletariackiego internacjonalizmu oraz polityczne aspekty nowelizacji prawa sądowego”. Wyszkolono tam nowy aktyw lektorski adwokatury, co umożliwiło podjęcie powszechnego szkolenia adwokatów i aplikantów adwokackich.

Szybkie przewyciężenie objawów kryzysowych było możliwe dzięki temu, że w adwokaturze uznawana była kierownicza rola partii. Obecna II Konferencja Adwokatury zamyka definitywnie tzw. okres kryzysowy (1968—1969). Podyktowana konkretnymi potrzebami, polityka kadrowa adwokatury czechosłowackiej doprowadziła do pewnej stabilizacji. W ciągu ostatnich 5 lat udało się zapobiec stałemu spadkowi liczby czynnych adwokatów, co było tak charakterystyczne dla poprzedniego okresu. Obecnie zawód adwokata w CSRS wykonują 594 osoby. W najbliższym czasie kobiety-adwokaci stanowią 15—17% ogółu adwo-

katów. Przeciętna wieku adwokatów jednak stale wzrasta. W roku 1969 wynosiła ona 51 lat, obecnie 52 lata. Adwokatów w wieku do lat 30 jest 6,6%, 30—40 lat — 12,8%, 40—50 lat — 20,6%, 50—60 lat — 31,7%, przeszło 60 lat — 28,8%. Wiek adwokatów czynnych organizacyjnie w adwokaturze odpowiada mniej więcej powyższym liczbom. Niestety, nie ma działaczy organizacyjnych spośród młodych adwokatów. Z liczby 120 kierowników poradni i członków okręgowych zrzeszeń adwokackich tylko 3 adwokatów liczy mniej niż 40 lat. Trzeba będzie podjąć energiczne kroki zaradcze, aby kadra aktywu organizacyjnego uległa odmłodzeniu.

Jak realizowana jest kierownicza rola partii w adwokaturze czeskiej? Otóż 19% adwokatów należy do KPCz; są to na ogół adwokaci starsi wiekiem. Różnie kształtuje się odsetek partyjnych adwokatów w okręgach. Konieczne są tu odpowiednie działania, aby w miejscowościach, gdzie liczba adwokatów członków partii jest mała, zwiększyć szeregi partyjne w adwokaturze.

Centrala Adwokatury opracowała na najbliższy okres program kadrowy zawierający następujące punkty:

- 1) zakończenie czynności weryfikacyjnych,
- 2) zwiększenie odpowiedzialności za pracę z kadrami,
- 3) wprowadzenie planowej polityki kadrowej i wzmocnienie centralnego kierowania tym działem,
- 4) wzmocnienie składu partyjnego,
- 5) wzmożenie rekrutacji zdolnych kandydatek i kandydatów oraz przysposabianie ich do pracy organizacyjnej,
- 6) stworzenie rezerwy kadrowej dla pracy kierowniczej,
- 7) opracowanie nowej uchwały dotyczącej pracy kadrowej z wprowadzeniem stałej periodycznej oceny postawy adwokatów i pracowników administracyjnych,
- 8) zwrócenie większej uwagi na szkolenie polityczne i zawodowe oraz kontrola wyników tego szkolenia,
- 9) opracowanie planu podnoszenia kwalifikacji kadry kierowniczej.

Za najważniejszy środek w polityce kadrowej uznano szkolenie. Zasadniczymi tematami szkolenia były aktualne problemy proletariackiego internacjonalizmu i kierownicza rola partii. W latach 1970—1971 podjęte zostały w każdym okręgu wykonawcze uchwały szkoleniowe oraz przeprowadzono szkolenie metodą samokształceniową z udziałem konsultantów. Trzeba — zakłada program szkolenia — przewyciężyć pokutujący gdzieś pogląd, jakoby szkolenie niezawodowe odwodziło od zasadniczych zadań adwokatury. Jedynie ten adwokat — powiedział dr Hrazdira — sprostą wymaganiom doby socjalizmu, który wykaże się wysokim stopniem ogólnego, politycznego i zawodowego wykształcenia. Centrala będzie interesować się żywo i stale realizacją tego postulatu, ale praktyczne szkolenie będzie mieć formę zróżnicowaną. Najwięcej uwagi trzeba będzie poświęcić aplikantom i adwokatom młodym, przy czym zasadnicze obowiązki w tym względzie spoczywają na kierownikach poradni i na patronach.

Praca społeczna jest oczywistą powinnością adwokata, a pogłębianie świadomości prawnej obywateli jednym z najważniejszych jego zadań.

Swoimi prawniczymi umiejętnościami, zdolnościami organizacyjnymi i doświadczeniami mogą adwokaci przynieść wiele pożytku organizacjom społecznym. Szczególnie mogą oni być pomocni radom narodowym i ich działaczom.

Centrala Adwokatury Czeskiej prowadzi badania nad problemami legislacyjnymi i zagadnieniami orzecznictwa, zajmuje się też etyką adwokacką jako odrębnym tematem. Za najważniejszy przedmiot badań uważa się wątpliwości i kwestie, jakie nasuwa praktyka adwokacka. Dla popularyzacji prac sekcji badawczej oraz ożywienia studiów otwiera swoje łamy „Biuletyn adwokatury” oraz „Informacje Centrali Adwokatury Czeskiej”.

Interesujące są dane co do popytu na pomoc prawną, jakie podał dr Hrazdira. W Czechosłowacji notuje się stały wzrost popytu na usługi adwokackie. Jeśli określić je na ziemiach czeskich w roku 1965 na 100, to w roku 1966 było ich 121, w 1967 r. — 144, w 1968 r. — 176, a w 1970 r. — 221. Trend podobny utrzymuje się w roku 1971.

Obciążenie adwokatów pracą jest duże. Pracują, nieraz ze szkodą dla zdrowia, wieczorami i w dni wolne od pracy. Wywiera to ujemny wpływ na poziom tej pracy. Zjawisko pogarszania się jakości świadczonych pomocy prawnej nie jest następstwem jakiegoś wygodnictwa czy rutyniarstwa, ale przede wszystkim powierzchowności i nie dość aktywnego zaangażowania się w problematykę sprawy, nie dość wnikliwego i inwencyjnego potraktowania zagadnienia, zbyt luźnego kontaktu ze stroną; tu jest rzeczywiście wiele jeszcze do zdrobienia w adwokaturze.

Poprawa jakości usług adwokackich nie jest tylko sprawą zawodu, zainteresowane jest nią całe społeczeństwo, i to przede wszystkim ono. Przeciążenie adwokatów zajęciami zawodowymi ze szkodą dla ich zdrowia i kwalifikacji nie da się w CSRS na dłuższą metę tolerować. Pewną pomocą mogą być techniczne usprawnienia pracy adwokackiej, lepsza organizacja tej pracy itp. Jedynym wszakże środkiem do osiągnięcia radykalnej poprawy jest zwiększenie liczby czynnych adwokatów. W samej Moskwie jest ich więcej niż w całej Czechosłowacji, w Warszawie zaś jest ich tyle co na ziemiach czeskich. Liczba spraw przypadających na jednego adwokata jest w CSRS daleko większa niż w innych krajach. Istnieje przeto w Czechosłowacji sprzeczność między sumą zapotrzebowania społecznego na pomoc adwokacką a realną możliwością jej zaspokojenia.

Jak z tego widać, nasi koledzy czescy mają podobne, choć nie takie same kłopoty. Jak je rozwiążą i jakie zastosują środki — pokaże najbliższa przyszłość. Warto by poznać bliżej, jak wyglądać będzie rzeczywistość adwokacka od strony reformy systemu szkoleniowego, rekrutacji narybku adwokackiego i noweli systemu wynagradzania.

Centrala Adwokatury Czeskiej widzi ścisły związek między jakością pracy adwokata a zasadami etyki, toteż we współdziałaniu z bratnimi adwokatami krajów socjalistycznych będzie podejmowała wysiłki dla wypracowania wspólnych zasad etyki adwokata socjalistycznego. Ranga tych zasad wzrosłaby niewątpliwie, gdyby wprowadzić je jako normy prawne do ustawy o ustroju adwokatury.

Jakość pracy adwokackiej stanowi jedno z centralnych zagadnień adwokatury, dlatego też organa adwokackie powinny poświęcić mu mak-

simum uwagi. Niestety — stwierdza dr Hrazdira — w ciągu ostatnich 3 lat na tym terenie nie zrobiono zbyt wiele.

Co się tyczy obrony w sprawach karnych, to Centrala jest świadoma tego, że mają one szczególne znaczenie w całokształcie praktyki adwokackiej. Często według nich oceniany jest tak adwokat jak i adwokatura. W CSRS zaznacza się stały wzrost obron w sprawach karnych. W roku 1969 było ich np. 29,5% w stosunku do ogółu spraw, a w roku 1970 już 47%. Zadania adwokatury wzrosły m.in. w wyniku ogłoszenia nowych ustaw (o rehabilitacji i in.). Znamienne jest, że bodźce ekonomiczne w tej sferze praktyki adwokackiej — dla społeczeństwa chyba najważniejszej — nie zostały adekwatnie do tego opracowane i wprowadzone.

Organa adwokatury powinny się starać o to, aby obrona była wysoko kwalifikowana, skuteczna, zwłaszcza zaś dostatecznie wczesna, mianowicie już w pierwszych fazach postępowania karnego. Konsekwentna, twarda obrona jest obowiązkiem socjalistycznego obrońcy. Chodzi wszak o to, aby obrona realizowana była z pozycji interesu społecznego i socjalistycznego porządku prawnego dla dobra strony, ale zarazem przy pełnym poszanowaniu obowiązującego prawa. Kto dąży do własnej chwały, nie dbając o cele humanitarne, jakim służy socjalistyczna adwokatura, ten nie przynosi korzyści ani jej, ani społeczeństwu.

Nieraz nie docenia się politycznego znaczenia spraw cywilnych. Często zwykły obywatel, w zaufaniu do socjalistycznego państwa i prawa, na ogół po raz pierwszy oddaje swoją sprawę do sądu, aby dochodzić sprawiedliwości. Rośnie również liczba spraw powierzanych przez organizację społecznie adwokaturze. Prawo gospodarze nastęrcza sporo problemów praktycznych. W działalności adwokatury pokłada się wielkie nadzieje na pomoc w uzyskaniu trafnego rozstrzygnięcia i skorzystania z rzetelnej pomocy prawnej. Jest to dziedzina wymagająca stałego pogłębiania szerokiego zakresu wiadomości fachowych. Stwierdzić tu jednak trzeba otwarcie, że adwokaci nie mają dość czasu na wnikliwe studia z powodu permanentnego przeciążenia pracą. Pociuszające jest tylko to, że aplikanci adwokaccy wykazują dobre przygotowanie cywilistyczne oraz niemałą znajomość literatury i orzecznictwa.

Centrala Adwokatury Czeskiej nie przewiduje wprowadzenia specjalizacji wychodząc z założenia, że w razie potrzeby i tak poszukuje się zazwyczaj oraz znajduje wybitnych specjalistów, niemniej jednak uważa za pożądane przygotowywanie kadry o wyszkoleniu specjalistycznym spośród młodzieży adwokackiej przez stosowanie stypendiów zagranicznych, dostarczanie odpowiedniej literatury oraz przez uczestnictwo w sympozjach i kursach kierunkowych. Dotyczy to zwłaszcza prawa przemysłowego, którego zasięg jest międzynarodowy.

Na zakończenie dr Hrazdira zapowiedział nowelizację czeskiej ustawy o ustroju adwokatury, gdyż wymagają tego liczne zadania adwokatury. Nie wskazał on jednak zasadniczych kierunków, w jakich miałyby iść projektowana nowelizacja.

Przed dyskusją nad wystąpieniem przewodniczącego Rady CACz dra Hrazdiry zabrał głos delegat KC KPCz na II Konferencję Adwokatury Czeskiej — minister sprawiedliwości dr J. N e m e c. Powiedział on m.in., że przewyżczono już w CSRS objawy dezorganizacji, a sam

proces konsolidacyjny posuwa się naprzód. Dużą rolę w tym procesie ma do odegrania adwokatura. Uchwały II Konferencji nie powinny się ograniczyć do spraw zawodowych, trzeba, aby znalazły w nich odbicie tezy i postulaty XIV Zjazdu KPCz.

Jaka jest — mówił dalej minister — pozycja prawnika w społeczeństwie socjalistycznym? Prawnicy wciągnięci na służbę feudalizmu i kapitalizmu nie mieli dobrej opinii u ludu. Prawa stanowione przez lud są dla ludu, lecz zna je ten, kto poznał treść i instytucje prawne w wyniku studiów prawnych. Znaczenie prawa, które w roku 1945, a zwłaszcza po r. 1948 nie było doceniane, wzrasta. Niestety, w Czechosłowacji daje się odczuwać niedobór prawników. Potrwa jeszcze jakiś czas, zanim przygotuje się kadry prawnicze w pełni przysposobione do wykonywania zawodu w społeczeństwie socjalistycznym. Obowiązkiem każdego prawnika jest troszczyć się o to, by prawo było szanowane, a nie obchodzone; by sprawy były załatwiane możliwie szybko.

Padły w dyskusji krytyczne głosy pod adresem statystyki sądowej. Jest to dobre narzędzie polityki karnej, ułatwia bowiem orientację co do tendencji przejawianej w orzecznictwie. Nie należy jednak wyciągać z niej niedorzecznych wniosków, np. orzekać tak, by zmieścić się w korzystnych granicach wskaźników statystycznych.

Sugestie przewodniczącego dra Hrazdiry o potrzebie nowelizacji ustawy o ustroju adwokatury w CSRS są godne uwagi. Co się zaś tyczy nadzoru administracyjnego nad funkcjonowaniem adwokatury, to jeśli każdy będzie wypełniał należycie swoje obowiązki, nadzór ze strony ministerstwa stanie się zbyteczny.

Zaaprobować trzeba projekt, by zasady etyki znalazły się w przepisach o ustroju adwokatury. Kardynalną zasadą jest, by wśród osiągnięć ekonomicznych nie tracić z oczu dbałości o stały, duchowy rozwój człowieka i przekształcenie jego świadomości. Odnosi się to także do adwokatury. W codziennej pracy musi ona pamiętać o wysokiej randze zawodu, o niezbędnym dobrym przygotowaniu fachowym — w interesie społeczeństwa. Słuszne postulaty ministerstwo będzie się starało zrealizować w nowej ustawie o ustroju adwokatury.

W dyskusji nad wystąpieniem adw. dra Hrazdiry wzięło udział wielu delegatów na II Konferencję CACz. Ich głosy dotyczyły bądź spraw o historycznym już dziś znaczeniu dla czeskiej adwokatury, bądź też spraw organizacyjno-bytowych.

Według adw. C e r m a k a rehabilitacja prawa nie jest sprawą rychłą. Za mało jest adwokatów w CSRS, aby byli wszędzie tam, gdzie są potrzebni. Ci zaś, którzy wykonują zawód na prowincji, powinni być dobrze i bieżąco informowani o orzecznictwie.

Sprawa młodych kadr (adw. B r i a s k y) i niedostatek obsługi na prowincji jest następstwem braku wypracowanej polityki kadrowej i szkoleniowej. Zresztą braki w wyszkoleniu ujawniły się w równym stopniu w szeregach pracowników administracyjnych adwokatury. Występuje np. brak podstawowej umiejętności, tj. pisania na maszynie. Należy postulować, aby każdy adwokat miał do dyspozycji jedną siłę administracyjną (obecnie nierzadko 2—3 adwokatów obsługiwanych jest przez jednego pracownika). Nowa Centrala powinna się zająć — w interesie klienteli — uporządkowaniem spraw pracowniczych.

Adw. dr Grumlik postulował rozszerzenie zakresu informowania szeregowych adwokatów o pracy organów adwokatury i zacieśnienie kontaktów bezpośrednich.

Adw. dr Tresoklavy stwierdził, że między teorią wyrażoną w etyce adwokackiej a rzeczywistością panuje rozdźwięk. Należy opracować taki kodeks etyczny, który by stworzył dla nadchodzącej generacji adwokackiej realne możliwości przestrzegania zasad etyki zawodowej.

Adw. dr Dora, występując w imieniu adwokatury słowackiej, poinformował zebranych m.in. o tym, że podjęto studia nad zasadami polskiego kodeksu etyki adwokackiej.

Adw. dr Donner mówił o zagadnieniach specjalizacji w adwokaturze. W innych państwach w zasadzie nie reguluje się prawnie specjalizacji. Z przyczyn technicznych i ekonomicznych specjaliści-adwokaci w państwach kapitalistycznych łączą się w zespoły. Ich organizacyjna forma zbliżona jest do socjalistycznej.

Adw. dr Riedl przedstawił kilka interesujących uwag na temat poziomu pracy adwokata. Najlepszą drogą do uzyskania autorytetu jest przestrzeganie zasad etyki i wysoka jakość pracy. Ongiś brak zapotrzebowania na adwokacką pomoc prawną sprzyjał demoralizacji wśród adwokatów, obecnie nadmiar spraw jest równie niebezpieczny dla etyki zawodowej. Polski zbiór zasad etyki jest bardzo postępowy i nowoczesny. W rozważaniach nad nim dały się odczuć różne obawy: maksymalne wymagania mogłyby ograniczyć niezależność i niezbędną swobodę wykonywania zawodu, natomiast minimalne — doprowadzić do obniżenia morale adwokatury. W Rumunii kodeks etyki obowiązuje od r. 1937, w NRD wytyczne w tym względzie wydano w r. 1957. Ramowe zasady etyki opracowało w roku 1956 Międzynarodowe Zrzeszenie Adwokatów. Adwokatura czeska bez własnego zbioru zasad wykonywania zawodu jest jedną z ostatnich w krajach obozu socjalizmu. Podjęte zostały pierwsze kroki zmierzające do poprawy powyższego stanu rzeczy: przed rokiem zorganizowano mianowicie seminarium na temat etyki adwokackiej. Na ankietę obejmującą 92 pytania nadeszło 1200 odpowiedzi. Świadczy to o zainteresowaniu zagadnieniem ze strony praktykujących adwokatów. W niedługim czasie zostanie ogłoszony projekt pierwszych tez i wniosków opracowany w Centrali Adwokatury Czeskiej.

Adw. Ruzicka nawrócił do kryteriów oceny postaw adwokackich w minionym okresie, w szczególności do budzących sprzeciw mylących uproszczeń w spojrzeniu na niedawną adwokaturę. Przyjmowany dawniej podział adwokatów na „kułaków” i „małych” oraz przymierzanie do nich ocen klasowych — nie był uzasadniony ani trafny. Wszak niektórzy tzw. mali adwokaci byli mniej niechętni stosowaniu niewłaściwych środków procesowych niż ci, którzy prowadzili duże kancelarie. Nie godzi się takie określenie jak „adwokat postępowy” kojarzyć z określeniem „adwokat chudy”. Przecież adwokaci-komuniści w warunkach kapitalizmu nie byli zawsze ani też nie muszą być koniecznie „chudzi”. W istocie ocena, kim jest adwokat, tkwi w czym innym niż w obszerności jego agend zawodowych. Dla przykładu: W I Republice Czechosłowackiej było w szeregach KPCz — w porównaniu z innymi zawodami inteligentkimi — najwięcej adwokatów. Może wyglądać wręcz na paradoks, że podwaliny pod nową adwokaturę kładli adwokaci wykształceni w poprzednim ukła-

dzie społecznym. Powinno się unikać powierzchownych ocen postawy pojedynczych adwokatów, łatwo bowiem stoczyć się na pozycje demagogiczne. Do sprawy ocen trzeba zabrać się ostro, w interesie nadchodzącej generacji adwokackiej.

O roli kierownika poradni mówił adw. Havran. Dysponując najlepszym rozeznaniami, kierujący poradnią może i powinien troszczyć się o podniesienie politycznego i zawodowego poziomu adwokatów. Odgórne środki administracyjne dają na ogół nikłe rezultaty. Kierownik ma być dobrym wzorem dla kolegów; jego postawa i autorytet w kolektywie skutecznie zachęcają do aktywności społecznej. Każdy człowiek — według ustaleń psychologii — odczuwa potrzebę społecznych kontaktów, społecznego uznania i społecznego sprawdzenia samego siebie. Praca społeczna zaspokaja wtedy przyrodzone potrzeby człowieka. Nie jest wcale tak, jakoby jednostka społecznie aktywna uszczuplała siebie na rzecz innych. Adwokat ma być społecznie czynny, leży to w jego własnym i adwokatury interesie. Dobrze jest, jeśli społeczeństwo zna adwokata również jako działacza społecznego. Trzeba, aby kierownik poradni dokładnie wykonywał zalecenia Centrali w zakresie szkolenia. Kierownik działa wprawdzie na najniższym szczeblu hierarchii organizacyjnej, ale zarazem na najważniejszym, bo styka się bezpośrednio z ludźmi, w których powinien wpoić zasadę, że swoje zadania spełnić może adwokatura tylko przez swych członków, dobrze politycznie i zawodowo przygotowanych. Kryteria sprawnego udzielania pomocy prawnej przy wyborze na kierownika poradni byłyby za wąskie.

Do wypowiedzi adw. Havrana nawiązał adw. dr Píkal. W roku 1968 akcja szkoleniowa narybku adwokackiego zaznaczyła się pewną stagnacją. Administracyjnie organizowana akcja szkoleniowa młodzieży adwokackiej nie wystarczy, jeśli każdy członek kolektywu nie będzie się poczuwał do obowiązku stałego, dobrowolnego współdziałania z nią. Tak już jest, że młodych szkoli się w poradniach i tam nadaje się zasadniczy kierunek przyszłej pracy zawodowej. Dlatego poradnia jest kuźnią kadr adwokackich.

Po dokonaniu wyboru do Centrali Adwokatury Czeskiej (przewodniczącym Rady Centrali został ponownie adw. dr Z. Hrazdira, wykonujący swój zawód poza Pragę, bo w mieście Hradec Kralove) podjęto (w skrócie) następujące uchwały:

XIV Zjazd KPCz zamknął okres kryzysu w partii i społeczeństwie i uchwalił program wszechstronnego rozwoju kraju. Zjazd poddał analizie żywotne problemy klasy robotniczej, rolników i inteligencji oraz wszystkich warstw ludu pracującego Czechosłowacji. Stwierdził też, że umacnianie socjalistycznego porządku prawnego jest obowiązkiem wszystkich organów władzy, organizacji społecznych i obywateli. Pożądane jest zatem, aby zagadnienie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa znalazło bardziej poczesne miejsce wśród spraw ważnych dla bytu państwowego i społecznego.

Adwokatura jest z mocy ustawy powołana do tego, aby realizowała ten program i pomagała zapobiegać naruszeniom normy prawnej. Jej zadaniem jest wychowywać obywateli w duchu poszanowania

prawa, ochrony własności społecznej, umacniania dyscypliny obywatelskiej i pracowniczej w atmosferze szacunku dla współobywateli i przestrzegania zasad socjalistycznego współżycia. Zadania te wyznaczają odpowiednie miejsce adwokaturne w systemie organów władzy oraz socjalistycznych i społecznych organizacji. Tylko konsekwentną, dobrą i pełną twórczej inicjatywy pracą potrafi adwokat przyczynić się do realizacji programu wytyczonego przez XIV Zjazd KPCz w tej niezwykle ważnej dziedzinie.

II Konferencja Adwokaturny Czeskiej zaleca więc:

1) W SZYBTKIM ADWOKATOM:

- by swoim zaangażowaniem społecznym i pracą zawodową współdziałali zawsze w realizacji programu postępu społecznego,
- by przy obronie chronionych przez prawo interesów obywateli dbali o umocnienie porządku prawnego,
- by swoimi wystąpieniami na niwie zawodowej i społecznej, swoją wzorową postawą przyczyniali się do pogłębiania świadomości prawnej obywateli,
- by wysokim poziomem pracy zawodowej i polityczną dojrzałością przyczyniali się do umocnienia autorytetu i znaczenia adwokaturny,
- by w sprawach karnych, w których zastosowano areszt, zwracali baczną uwagę na zasadność aresztu tymczasowego, by utrzymywali rzeczywisty kontakt z tymczasowo aresztowanym, by swoim aktywnym udziałem w postępowaniu przygotowawczym przyczyniali się do skrócenia czasu jego trwania, by znajomością zagadnień gospodarczych i dewizowych podnosili orzecznictwo w tych sprawach na wyższy poziom,
- by w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i z zakresu prawa rolnego i spółdzielczości rolniczej oraz innych przygotowywali z własnej inicjatywy prawną ocenę sprawy i współdziałali w ten sposób w szybkim ich zakończeniu,
- by świadcząc pomoc prawną w ramach międzynarodowych kontaktów z zakresu prawa przemysłowego, nadal reprezentowali wysoki poziom fachowy i stwarzali warunki do zwiększenia udziału prawników w rozwiązywaniu zagadnień z tej dziedziny,
- by wykonywali uchwały organów adwokaturny sumiennie i dokładnie;

2) W SZYBTKIM ORGANOM ADWOKATURNY:

- opracowanie dla adwokaturny wytycznych do realizacji, wpływających z uchwał XIV Zjazdu KPCz:
 - a) w zakresie opieki nad kadrami:
 - poświęcenie należytej uwagi pracy kadrowej, zwłaszcza w zakresie doboru, rozmieszczenia, szkolenia i kontroli kadr w ramach perspektywnego planu uwzględniającego potrzeby adwokaturny,

- tworzenie kadry adwokackiej przede wszystkim z aplikantów wyszkolonych w poradniach adwokackich,
 - tworzenie planowo i z wnikliwą rozważą rezerwy kadrowej dla obsadzania stanowisk kierowniczych i zastąpienia obecnej kadry kierowniczej nie mniej kwalifikowanymi adwokatami,
 - zaprawianie adwokatów-kobiet do obejmowania funkcji w organach adwokatury,
 - realizowanie programu politycznego i zawodowego szkolenia adwokatów i pracowników administracyjnych i sprawdzanie wyników tego szkolenia,
 - dbanie o stałe podnoszenie kwalifikacji kadry kierowniczej w adwokaturze,
 - prowadzenie okresowej oceny pracy adwokatów i pracowników administracyjnych pod kątem realizowania zasad socjalistycznej adwokatury,
- b) w zakresie organizacji i kierowania:
- zwiększenie, na wszystkich szczeblach, odpowiedzialności organów adwokatury za wykonywanie zadań,
 - umocnienie centralnego kierowania w dziedzinie kadr i w gospodarczej działalności,
 - zapewnienie skuteczniejszej koordynacji działalności wszystkich organów adwokatury z maksymalną informacją o zamierzeniach i pracach tych organów, pogłębienie bezpośredniego kontaktu organów adwokatury z adwokatami i pracownikami administracyjnymi adwokatury,
 - umocnienie pozycji kierownika poradni, od którego zależy praca kolektywu,
 - zabieganie o zwiększenie liczby adwokatów w korelacji z rozwojem innych zawodów prawniczych,
 - stworzenie warunków do ułatwienia pracy adwokatom w poradniach, zwłaszcza przez odpowiednie zaopatrzenie w literaturę fachową i polityczną, w teksty ustaw i w środki techniczne,
- c) w udzielaniu pomocy prawnej:
- zapewnienie należytej obsługi prawnej w tych dziedzinach, które mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju socjalistycznego społeczeństwa,
 - popieranie specjalizacji tam, gdzie istnieją ku temu sprzyjające warunki i bodźce,
 - dbanie o podwyższenie jakości usług adwokackich przez organizowanie seminariów dla adwokatów, organizowanie badań nad konkretnymi problemami prawnymi oraz publikowanie fachowych rozpraw na aktualne i węzłowe tematy polityczne i prawnicze, zamieszczanie wytycznych zaleceń i informacji w „Biuletynie Adwokatury” i w „Informacjach CACz”,
 - kierowanie pracą zmierzającą do wdrażania adwoka-

tów w konsekwentne wypełnianie obowiązków zawodowych i przestrzeganie zasad etyki adwokackiej;

3) ZARZĄDOWI CENTRALI:

- by wspólnie z doświadczonym aktywnym adwokackim pracował nad koncepcją nowej ustawy o ustroju adwokatury, który by uwzględniał zmiany w strukturze adwokatury w CSRS do skuteczniejszego kierowania przez organa adwokatury jej pracami i podniesienia na wyższy poziom pomocy prawnej,
- by opracował normy etyki adwokackiej, w miarę możliwości we współpracy z adwokatami państw socjalistycznych,
- by we współdziałaniu z adwokatami słowacką przedstawił w opracowaniu podstawowe problemy adwokatury i zapewnił koordynację funkcjonowania obu adwokatów,
- by rozwijał nadal kontakty międzynarodowe, zwłaszcza z adwokatami krajów socjalistycznych,
- by dążył do uregulowania i stabilizacji warunków materialnych w adwokataturze (adwokatów i pracowników administracyjnych w zakresie uposażeń i świadczeń socjalnych);

4) WSZYSTKIM DELEGATOM NA II KONFERENCJĘ:

- by tezy i rezultaty II Konferencji przenieśli w teren do dnia 15.I.1972 roku.

Tłumaczył i opracował
adv. dr Henryk Szczurek